

اهمیت غدیر در تاریخ

دانشمند بزرگ و محقق، نویسنده "الغدیر"، در ابتدای نخستین جلد کتاب جهانی خود، بحثی علمی و جالب زیر عنوان "اهمیت غدیر در تاریخ" مطرح کرده است که ما خلاصه آن را با بیانی ساده و توضیحی کوتاه در اینجا می آوریم...

دانشمند بزرگ و محقق، نویسنده "الغدیر"، در ابتدای نخستین جلد کتاب جهانی خود، بحثی علمی و جالب زیر عنوان "اهمیت غدیر در تاریخ" مطرح کرده است که ما خلاصه آن را با بیانی ساده و توضیحی کوتاه در اینجا می آوریم:

"در نظر خردمندان، ارج و شرف هرچیز وابسته به نتیجه آن است و به اندازه ثمرهای است که می بخشد. بنابر این در دامنه پهناور تاریخ و موضوعات آن، مهمترین مطلبی که با توجه به نتیجه‌اش دارای موقعیت شایانی است، آن بخشهایی است که پیدایش ادیان را نشان می دهد و مذاهب بر آنها پایه گذاری شده است و سرچشمه عقاید ملتها و جمعیت‌هایی قرار گرفته است. از این رو، این بخش از تاریخ که مبدأ پیدایش اعتقادات و مقدسات ملتهاست به ابدیت راه جسته است و هیچ‌گاه تاریخ جهان آن را فراموش نمی‌کند و با جاودانی و همیشگی در سراسر دوران آینده تاریخ توأم است.

به این ملاحظه است که می‌بینیم دانشمندان بزرگ و امین تاریخ، در ضبط و صحیح نگاشتن مبادی تاریخ ادیان و آغاز مذاهب، به خود رنجهای فراوان می دهند و در این راه کوشش بسیار می کنند. سپس به گزارش موجبات نشر تعالیم آنها پرداخته خصوصیتش را با دقت تمام می نگارند. و اگر مورخ، این موضوع مطالبی ناقص و بی ارج نوشته است و خواننده کتاب خود را گمراه کرده است. چون خواننده نمی تواند از این نوشته بفهمد که ابتدای آن دین چه بوده و دوران‌ش چگونه سپری شده و در مراحل بعدی به کجا گراییده است."

توضیح: اگر در نوشتن تاریخ، شرح حال پادشاهان، شاعران، هنرمندان و مخترعان ضروری است، و بحث و تحقیق درباره منشأ علوم و محیط تربیتی متفکران و امثال اینها بسیار جالب و مفید است، پس چگونه می توان نسبت به تاریخ دین و مذهبی که ملتهای زنده‌ای به آن اعتقاد دارند سهل انگاری کرد؟ مخصوصاً در مورد دینی که پیروانش سنن و آداب آن را هر روز از صمیم قلب برگزار می کنند و در تشکیل مراسم ملی و رسمی خود نیز مدخلیت می دهند و همراه با سازمان فکری و روحی آنان آمیخته بوده هست. سپس مؤلف عالیقدر چنین می نویسد:

داستان غدیر از با اهمیت ترین موضوعات این بخش از تاریخ است. زیرا مذهب آن ملتها و طوایفی که آل رسول را پیروی کردند بر این واقعه و بسیاری از دلایلی محکم کردند، تعدادشان به میلیونها نفر می رسد، که از نظر کیفیت همیشه پیشرو کاروان دانش و عظمت و فرهنگ بوده‌اند و همواره در میان‌نشان حکیمان و عالمان، زبندگان جهان انسانیت، نابغه‌هایی در علوم و فنون مختلف، مصلحان و رهبران، پادشاهان و سیاستمداران وجود داشته‌اند. و هم آنان دارای ادبیاتی سرشار، و فضل و دانشی فراوان بوده و کتابهایی گرانبها و نیکو در هر فن نگاشته‌اند. روی این حساب، نویسنده تاریخ از هر ملت و هر مذهبی که باشد، نمی تواند در بیان پیدایش و مبدأ این ملت کوتاهی کند. به ویژه در مورد داستان سراسر اهمیت غدیر که صحنه حساسی از صحنه‌های نزول وحی و قیام تبلیغی بانی اسلام بوده است.

اگر مورخی از روی تعصب جاهلانه، از بیان این داستان و حقایق وابسته به آن چشم ببوشد، نسبت به دین اسلام و نبی بزرگوار آن خیانتی بزرگ کرده و هم در صفحات تاریخ خود، جنایتی مرتکب شده که جبران ناپذیر است. زیرا حدیث غدیر و آنچه که پیامبر گرامی ما در آن روز فرخنده و باشکوه ابلاغ کرده و صحنه تبلیغی را که برگزار نموده است، وظیفه‌ای بوده که به مأموریت وحی انجام شده است. و هیچ کس تردید ندارد که "روز غدیر" در تاریخ اسلام موجی افکنده است که هیچ‌گاه از ارتعاشات آن کاسته نمی شود.

از اینجاست که می‌بینیم مورخین، نظر به حفظ حقایق تاریخ و ضبط حوادث بزرگ به بررسی درباره حدیث غدیر و جمع آوری مآخذش همت گماشته‌اند. همین عظمت که برای آن در علم تاریخ دیده می شود، در علم حدیث نیز وجود دارد. چون محدثین به هر طرف می نگرند احادیث صحیح فراوانی در مورد داستان غدیر می بینند که این افتخار را برای ولی امر دین، علی "ع" ثابت می کند؛ احادیثی که با فروغ خیره کننده‌ای در همه ادوار اسلامی به چشم می خورد، و مردم هر عصری، آن را از گذشتگان خود یاد گرفته‌اند، تا برسد به اصحاب که از خود پیغمبر اکرم "ص" شنیدند و فرا گرفتند.

بنابر این اگر حدیث‌دانی از چنین حدیثی غفلت ورزد، حق امت را پایمال و به مسلمانان ظلم کرده و آنان را از عنایت و احسانی که پیغمبر رحمت کرد و بهره‌وفاری که از خیرخواهی و صلاح‌اندیشی وسیعش بخشید، محروم داشته و رهنمایی امت را به شایسته‌ترین راه، کتمان کرده است.

همین طور مفسران نیز آیاتی پیش چشمشان است که در این موضوع نازل گشته است. و بر مفسر است که در مورد نزول آیه و تفسیر آن را بنگارد و به حدیث غدیر اشاره کند؛ تا زحماتش بی‌اثر و کوشش او ناقص نماند.

عقاید شناسان اهل تستن نیز از ذکر حدیث غدیر گزیری نداشتند و به عنوان نقل دلیل شیعیان آن را نگاشته‌اند. تا جایی که فرهنگ‌نویسان نیز هنگامی که به واژه‌هایی مانند: غدیر، خم، ولی، مولى رسیده‌اند، به حدیث غدیر اشاره کرده‌اند.

پس به طور کلی دانشمندان مطلع و بی غرض اهل تستن، از مورخان و محدثان و مفسران و عقایدشناسان، این واقعه را با مدارک و سندهای فراوانی در کتابهای خود آورده‌اند؛ که اینک به عنوان نمونه به نام صد تن از آنان و نام کتابها و سالهای درگذشتشان اشاره

می‌شود. کسانی که مایلند در این زمینه تحقیق بیشتری کنند و حتی شماره صفحات و فصلهای کتب این دانشمندان را که حدیث غدیر در آنها ذکر شده است ببینند و اطلاع عمیق‌تری از شخصیت علمی آنان به دست آورند، به کتاب "الغدیر" مراجعه کنند.